μένως αφού τέθηκαν υπό τελωνειακή αποταμίευση.

Επομένως, η διαμετακόμιση εμπορευμάτων που αποστέλλονται από το Βέλγιο σε συγκεκριμένο παραλήπτη σε ελεύθερο λιμένα της Ελβετίας και τα οποία αποστέλλονται εκ νέου από το πρόσωπο αυτό μέσω του τελωνείου του ανωτέρω ελεύθερου λιμένα σε άλλο παραλήπτη στην Ιταλία, πρέπει να θεωρηθεί ως κοινοτική διαμετακόμιση.

2. Όταν τα εμπορεύματα που διακινούνται μεταξύ δύο σημείων της Κοινότητας, μέσω του ελβετικού εδάφους, συνοδεύονται από φορτωτική στην οποία το τελωνείο του κράτους μέλους αποστολής ανέγραψε την ένδειξη T 2 ή στην οποία δεν έχει αναγραφεί η ένδειξη T 1 στο τετραγωνίδιο 25, το ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως έχει τη δυνατότητα, σε περίπτωση περαιτέρω αποστολής σε κράτος μέλος, να εκδώσει νέα φορτωτική που φέρει στο τετραγωνίδιο 25 την ένδειξη T 2. Ελλείψει του αντιτύπου αριθ. 3 της φορτωτικής ή όταν το αντίτυπο αυτό φέρει την ένδειξη T 1, το ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως δεν έχει τη δυνατότητα να εκδώσει φορτωτική που φέρει την ένδειξη T 2.

3. Όταν λόγω παραβάσεως ή αντικανονικότητας που διεπράχθη επ' ευκαιρία κοινοτικής διαμετακομίσεως δεν εισπράχθηκαν οι δασμοί και οι λοιπές απαιτητές επιβαρύνσεις, η είσπραξη αυτών των δασμών και επιβαρύνσεων διενεργείται από το κράτος μέλος στο οποίο διεπράχθη η παράβαση ή η αντικανονικότητα, σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις του.

Στην υπόθεση 99/83,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Corte d'appello της Brescia προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

CLAUDIO FIORAVANTI

και

AMMINISTRAZIONE DELLE FINANZE DELLO STATO,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 542/69 του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1969, περί κοινοτικής διαμετακομίσεως (GU L 77, σ. 1) και του κανονισμού 2812/72 του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 1972, περί συνάψεως συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την εφαρμογή της σχετικής με την κοινοτική διαμετακόμιση ρυθμίσεως (ΕΕ ειδ. εκδ., 02/001, σ. 158),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

συγκείμενο από τους G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, P. Pescatore, A. O'Keeffe, T. Koopmans και K. Bahlmann, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν δυνάμει του άρθρου 20 του πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ συνοψίζονται ως εξής:

I — Περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η εδρεύουσα στο Μιλάνο εταιρία Gormec ανέθεσε στον εκτελωνιστή Fioravanti να εκτελωνίσει τρία φορτία βουτύρου κοινοτικής καταγωγής και προελεύσεως. Αφού έλαβε τα σχετικά έγγραφα και διαπίστωσε ότι ήταν αυθεντικά και εντάξει, ο Fioravanti υπέβαλε τις σχετικές οριστικές δηλώσεις εισαγωγής. Το εμπόρευμα λοιπόν, αφού αποθηκεύτηκε στις γενικές αποθήκες Cariplo της Cremona, εκτελωνίστηκε με τρεις τελωνειακές αποδείξεις που εξέδωσε το τελωνείο της πόλης αυτής. Κάθε απόδειξη αφορούσε τον εκτελωνισμό 50 000 κιλών βουτύρου, το οποίο κατά τον τελωνειακό έλεγχο αναγνωρίστηκε ως εμπόρευμα βελγικής καταγωγής και προελεύσεως, σύμφωνα με όλα τα έγγραφα που έλαβε ο Fioravanti και κατέθεσε στο τελωνείο της Cremona. Στη συνέχεια, η τελωνειακή υπηρεσία της Brescia προέβη στην αναθεώρηση των διαπιστώσεων των τριών αποδείξεων εισαγωγής και, κατόπιν ερευνών που διενήργησε στα τελωνεία του Βελγίου και της Ελβετίας, διαπίστωσε ότι το εμπόρευμα εισήχθη από την Αυστραλία στο Βέλγιο και απεστάλη από την επιχείρηση Sofial των Βρυξελλών, με τόπο αναχωρήσεως το τελωνείο του Montzen, στην επιχείρηση Roba SA Βασιλεία, στον ελεύθερο λιμένα της Γενεύης La Praille, έπειτα δε απεστάλη και πάλι από τον εν λόγω ελεύθερο λιμένα στην Cremona με παραλήπτη τις γενικές αποθήκες Cariplo. Διαπίστωσε επίσης ότι το ελβετικό τελωνείο είχε αναγράψει στις διεθνείς φορτωτικές CIM, που είχαν εκδοθεί για την περαιτέρω αποστολή των εμπορευμάτων, την ένδειξη T 2 που αφορά την εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση, λόγω πλάνης

που υποτίθεται ότι οφείλονταν στην απώλεια του αντιτύπου αριθ. 3 των φορτωτικών CIM που εκδόθηκαν στο Βέλγιο. Στο αντίτυπο αυτό θα έπρεπε να είχε αναγραφεί η ένδειξη περί της κοινοτικής ή εξωκοινοτικής προελεύσεως του μεταφερόμενου εμπορεύματος. Εφόσον έλειπε η ένδειξη T 1 που υποδεικνύει την εξωκοινοτική προέλευση, συνήχθη το συμπέρασμα ότι το εμπόρευμα τελούσε υπό καθεστώς εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως.

Οι ιταλικές αρχές προέβησαν συνεπώς σε νέο καθορισμό του ποσού των τριών αποδείξεων, ζητώντας την καταβολή των μη εισπραχθέντων δασμών τόσο από την εταιρία Gormec όσο και από τον Fioravanti, επικουρικά υπεύθυνο σύμφωνα με το άρθρο 41, παράγραφος 2, του ιταλικού τελωνειακού νόμου αριθ. 43 του Ιανουαρίου 1973. Δεδομένου ότι η εταιρία Gormec ήταν αφερέγγυα, οι ιταλικές αρχές κοινοποίησαν στον Fioravanti διαταγή πληρωμής ποσού 243 400 755 ιταλικών λιρών.

Ο Fioravanti άσκησε ανακοπή κατά της ανωτέρω διαταγής πληρωμής ενώπιον του Tribunale της Brescia, επικαλούμενος την έλλειψη αρμοδιότητας της διοικήσεως οικονομικών του ιταλικού κράτους να ζητήσει την καταβολή των δασμών, δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού 542/69, στις βελγικές αρχές απόκειται να προβούν στην είσπραξη ως αρχές του κράτους μέλους στο οποίο διεπράχθη η παράβαση. Η άποψη αυτή, την οποία αμφισβήτησε η διοίκηση οικονομικών του ιταλικού κράτους και απέρριψε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, προβλήθηκε και πάλι ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, το οποίο, με διάταξη της 20ής Απριλίου 1983, αποφάσισε κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ να αναβάλει τη δίκη μέχρι να αποφανθεί το Δικαστήριο επί των ακόλουθων προδικαστικών ερωτημάτων:

«(1) Λαμβανομένων ιδιαιτέρως υπόψη των άρθρων 1 και 5 της συμφωνίας μεταξύ της ΕΟΚ και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την εφαρμογή της σχετικής με την κοινοτική διαμετακόμιση ρυθμίσεως η οποία περιλαμβάνεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 2812/72 του Συμβουλίου, καθώς και των άλλων ειδικών διατάξεων της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως, πρέπει να θεωρηθεί ως κοινοτική διαμετακόμιση η μεταφορά εμπορευμάτων τα οποία, αφού απεστάλησαν από το Βέλγιο (τελωνείο του Montzen) σε συγκεκριμένο παραλήπτη στον ελεύθερο λιμένα της Γενεύης La Praille (Ελβετία) απεστάλησαν εκ νέου από το πρόσωπο αυτό, μέσω του τελωνείου του ανωτέρω ελεύθερου λιμένα, σε άλλο παραλήπτη στην πόλη της Cremona (Ιταλία) όπου και εισήχθησαν οριστικά;

(2) Στην περίπτωση αυτή, είναι νόμιμη η έκδοση, εκ μέρους του ελβετικού τελωνείου, διεθνών φορτωτικών CIM οι οποίες περιέχουν μνεία των φορτωτικών που αφορούν την προηγούμενη φάση της μεταφοράς, με την αναγραφή της ενδείξεως T 2 που προορίζεται να χαρακτηρίσει τις εσωτερικές κοινοτικές μεταφορές, ενδείξεως που δικαιολογείται με τον ισχυρισμό (που δεν αποδείχθηκε, δεδομένου ότι υποτίθεται ότι χάθηκε το αντίτυπο αριθ. 3 των εγγράφων αυτών) ότι οι προηγούμενες φορτωτικές δεν περιείχαν καμία ένδειξη και συνεπώς ούτε την ένδειξη T 1, ελλείψει της οποίας η κοινοτική διαμετακόμιση πρέπει να θεωρηθεί ως εσωτερική και όχι εξωτερική, ως αναφερόμενη δηλαδή σε εμπορεύματα μη προερχόμενα από εξωκοινοτικές χώρες;

(3) Αντιστρόφως, δεδομένου ότι τα εμπορεύματα είναι εξωκοινοτικής προελεύσεως (εν προκειμένω προέρχονται από την Αυστραλία) και εισήχθησαν προσωρινά, συνεπώς χωρίς την καταβολή οποιουδήποτε δασμού, στο Βέλγιο, χώρα μέλος της Κοινότητας από την οποία έγινε η εν λόγω μετα-

φορά, η μεταφορά αυτή, που πραγματοποιήθηκε με έγγραφα τα οποία χαρακτηρίζουν την εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση, συνεπάγεται την ευθύνη της χώρας (και των επιχειρηματιών) από την οποία διενεργήθηκε η αποστολή των εμπορευμάτων (Βέλγιο) ή της χώρας από την οποία πραγματοποιήθηκε η εκ νέου αποστολή τους (Ελβετία) και όχι της χώρας της οριστικής εισαγωγής (Ιταλία), η οποία πραγματοποιήθηκε βάσει εγγράφων τυπικώς εντάξει;

(4) Εφόσον το άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΟΚ) 542/69 προβλέπει ότι "όταν κατά τη διάρκεια ή επ' ευκαιρία κοινοτικής διαμετακομίσεως διαπιστώνεται ότι διεπράχθη παράβαση σε ένα ορισμένο κράτος μέλος, η είσπραξη των ενδεχομένως απαιτητών δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων διενεργείται από το εν λόγω κράτος μέλος ...", στην είσπραξη της γεωργικής εισφοράς από τους οικείους επιχειρηματίες, παρά το ότι εν προκειμένω η διαπίστωση της παραβάσεως έγινε στην Ιταλία, πρέπει να προβεί το κράτος από το οποίο άρχισε η διενέργεια της μεταφοράς που χαρακτηρίστηκε ως εσωτερική κοινοτική μεταφορά ή εκείνο από το οποίο έγινε η εκ νέου αποστολή των εμπορευμάτων;»

Η διάταξη περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 30 Μαΐου 1983.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο C. Fioravanti, προσφεύγων στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενος από τον Gregorio Leone, δικηγόρο Μιλάνου, η Ιταλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον O. Fiumara, avvocato dello Stato, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Alberto Prozzillo, μέλος της νομικής υπηρεσίας της.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Με διάταξη της 29ης Φεβρουαρίου 1984, το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ανέθεσε την εκδίκαση της υποθέσεως στο τέταρτο τμήμα,

II — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

Ο προσφεύγων στην κύρια δίκη Fioravanti προβάλλει ότι, αντίθετα προς ό,τι αναφέρει το Corte d'appello της Brescia στη διάταξη περί παραπομπής, τα αντίτυπα αριθ. 3 των φορτωτικών CIM που εκδόθηκαν στο Βέλγιο δεν χάθηκαν. Όσον αφορά τις δύο πρώτες αποστολές, τα αντίτυπα αυτά έφθασαν κανονικά στην Ελβετία. Μόνο το αντίτυπο αριθ. 1 της τελευταίας αποστολής φαίνεται ότι χάθηκε στην Ελβετία και έτσι οι εκεί τελωνειακές αρχές επικύρωσαν το αντίτυπο αριθ. 2 ως αντίτυπο αριθ. 3. Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι ούτε στο εν λόγω αντίτυπο της φορτωτικής είχε αναγραφεί η ένδειξη T 1 από το βελγικό τελωνείο του Montzen.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η προκειμένη υπόθεση αποτελεί συνέπεια παρανομίας που διεπράχθη στο Βέλγιο κατά τη σύνταξη των τελωνειακών εγγράφων κοινοτικής διαμετακομίσεως που έπρεπε να συνοδεύουν φορτίο βουτύρου προοριζόμενο για την Ιταλία. Το εμπόρευμα απεστάλη σιδηροδρομικώς από το Montzen (Βέλγιο), οι δε έξι αντίστοιχες φορτωτικές δεν έφεραν την ένδειξη T 1 η οποία θα δήλωνε την μη κοινοτική καταγωγή του εμπορεύ-

ματος. Το άρθρο 11 του κανονισμού 385/73 ορίζει ότι: «Η διεθνής φορτωτική... που εκδίδεται για τα μεταφερόμενα εμπορεύματα από τη διοίκηση σιδηροδρόμων του κράτους μέλους καταγωγής θεωρείται ως έγγραφο Τ 2 εκτός αν φέρει την ένδειξη Τ 1».

Κατά την άποψη του προσφεύγοντος, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα βρίσκεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 2812/72, που ορίζει τα εξής:

«Οι κανονισμοί περί της κοινοτικής διαμετακομίσεως... εφαρμόζονται... στα εμπορεύματα που κυκλοφορούν μεταξύ δύο σημείων τα οποία βρίσκονται εντός της Κοινότητας, μέσω του ελβετικού εδάφους, και τα οποία είτε αποστέλλονται απευθείας, με ή χωρίς μεταφόρτωση στην Ελβετία, είτε αποστέλλονται εκ νέου από την Ελβετία, ενδεχομένως μετά από τη θέση σε τελωνειακή αποταμίευση.»

Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ως κοινοτική διαμετακόμιση η διαμετακόμιση που εν προκειμένω έχει ως αντικείμενο φορτία βουτύρου που αποστέλλονται από το Βέλγιο στον ελεύθερο λιμένα της Γενεύης και έπειτα αποστέλλονται εκ νέου στην Ιταλία.

Η ρύθμιση περί κοινοτικής διαμετακομίσεως έχει πράγματι ως αντικείμενο μόνο τη διακίνηση εμπορεύματος μεταξύ δύο σημείων της Κοινότητας, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το εμπόρευμα σταθμεύει σε ελβετικό έδαφος και είναι δυνατό να αλλάξει κυριότητα κατόπιν της πωλήσεώς του κατά τη διάρκεια της μεταφοράς.

Κατά συνέπεια, η απάντηση στο ερώτημα δεν μπορεί παρά να είναι καταφατική.

Επί του δευτέρου ερωτήματος, ο προσφεύγων στην κύρια δίκη προβάλλει ότι, αντίθετα προς ό, τι αναφέρει το Corte d'appello της Brescia, δεν χάθηκαν στην Ελβετία όλα τα αντίτυπα αριθ. 3 των φορτωτικών. Είναι όμως αναμφισβήτητο ότι καμία από τις φορτωτικές που εκδόθηκαν στο Βέλγιο δεν έφερε την ένδειξη Τ 1, ένδειξη από την οποία είναι δυνατό να συναχθεί ο εξωκοινοτικός χαρακτήρας του εμπορεύματος και επομένως η μη καταβολή των δασμών.

Το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 304/71 της Επιτροπής, της 11ης Φεβρουαρίου 1971 (GU L 35, σ. 31), ορίζει τα εξής:

«Όσον αφορά τα εμπορεύματα που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 542/69, το τελωνειακό γραφείο του τόπου αναχωρήσεως αναγράφει στο αντίτυπο αριθ. 3 της φορτωτικής ότι τα εμπορεύματα στα οποία αναφέρεται διακινούνται υπό καθεστώς εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως.

Προς το σκοπό αυτό, αναγράφει στο τετραγωνίδιο "περιγραφή του εμπορεύματος", κατά τρόπο εμφανή, την ένδειξη Τ 1.»

Το άρθρο 11 του κανονισμού 385/73 της Επιτροπής, της 19ης Ιανουαρίου 1973 (GU L 42, σ. 1), περί των μεθόδων διοικητικής συνεργασίας που προορίζονται να εξασφαλίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, ορίζει συναφώς τα εξής:

«Όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) 304/71 της Επιτροπής, της 11ης Φεβρουαρίου 1971, περί απλοποιήσεως των διαδικασιών κοινοτικής διαμετακομίσεως για τα προϊόντα που μεταφέρονται σιδηροδρομικώς:

— η διεθνής φορτωτική που εκδίδεται για τα εμπορεύματα που γίνονται δεκτά προς μεταφορά από τη διοίκηση σιδηροδρόμων του κράτους μέλους καταγωγής ισχύει ως έγγραφο Τ 2, εκτός αν φέρει την ένδειξη Τ 1 σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 2, του ανωτέρω κανονισμού...»

Τέλος, ο κανονισμός 2812/72 περί συνάψεως συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την εφαρμογή της σχετικής με την κοινοτική διαμετακόμιση ρυθμίσεως ορίζει:

στο άρθρο 6:

«1. Στα αρμόδια ελβετικά τελωνεία ανατίθενται ιδίως καθήκοντα τελωνείων αναχωρήσεως, διελεύσεως, προορισμού και εγγυήσεως.

...

2. Τα αρμόδια τελωνεία των κρατών μελών εξουσιοδοτούνται να εκδίδουν έντυπα T 1 ή T 2 τα οποία ισχύουν μέχρι το ελβετικό τελωνείο προορισμού.

...»

στο άρθρο 8

«2. Για τα εμπορεύματα που περιγράφονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού περί κοινοτικής διαμετακομίσεως... το ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως αναγράφει στο αντίτυπο αριθ. 3 της διεθνούς φορτωτικής ότι τα εμπορεύματα στα οποία αναφέρεται κυκλοφορούν με τη διαδικασία της εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως. Για το σκοπό αυτό το τελωνείο θέτει στο τετραγωνίδιο "περιγραφή του εμπορεύματος" την ένδειξη T 2 και τη σφραγίδα του.

...»

Βάσει της εν λόγω ρυθμίσεως, ο προσφεύγων στην κύρια δίκη συνάγει το συμπέρασμα ότι εφόσον το ελβετικό τελωνείο του Montzen δεν ανέγραψε την ένδειξη T 1 ή T 2 στις φορτωτικές CIM, το τελωνείο της Γενεύης ήταν υποχρεωμένο να θεωρήσει ότι επρόκειτο για κοινοτικό εμπόρευμα κατά την έννοια του άρθρου 11 του κανονισμού 385/73. Κατά την έκδοση των νέων φορτωτικών για την αποστολή από τη Γενεύη στην Cremona, το ελβετικό τελωνείο ορθά επέθεσε στις νέες φορτωτικές CIM την ένδειξη T 2, θεωρώντας ότι, βάσει των εγγράφων που απέστειλε το τελωνείο του Montzen, επρόκειτο για κοινοτικό εμπόρευμα.

Όσον αφορά το τρίτο ερώτημα, ο προσφεύγων στην κύρια δίκη είναι της γνώμης ότι η απάντηση είναι προφανής αν ληφθεί υπόψη ότι η αντικανονική συμπλήρωση εγγράφου που χαρακτηρίζει εσφαλμένα ως κοινοτικό ένα εμπόρευμα που αντίθετα είναι καταγωγής τρίτης χώρας, συνεπάγεται την αποκλειστική ευθύνη εκείνου που εξέδωσε το ανακριβές κατά το περιεχόμενό του έγγραφο και όχι εκείνου που το χρησιμοποίησε καλόπιστα.

Κατά συνέπεια, η μόνη απάντηση που πρέπει να δοθεί στο ερώτημα είναι ότι η έκδοση των εγγράφων και η διενέργεια της μεταφοράς εμπορεύματος εξωκοινοτικής προελεύσεως, που πραγματοποιήθηκε βάσει εγγράφων τα οποία χαρακτηρίζουν την εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση, συνεπάγεται μόνο την ευθύνη των επιχειρηματιών της χώρας από την οποία πραγματοποιήθηκε η αποστολή (Βέλγιο) ή των επιχειρηματιών της χώρας από την οποία πραγματοποιήθηκε η εκ νέου αποστολή (Ελβετία) αλλά όχι και των επιχειρηματιών της χώρας στην οποία έγινε η οριστική εισαγωγή.

Όσον αφορά το τέταρτο ερώτημα, ο προσφεύγων στην κύρια δίκη προβάλλει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης αποφάσισε να ακολουθήσει τη γενική αρχή του «locus commissi delicti». Συνεπώς, σε απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα είναι δυνατό να λεχθεί βάσει του άρθρου 36 του κανονισμού 542/69 ότι έστω και αν η αποκάλυψη της παραβάσεως δεν έγινε παρά στην Ιταλία κατόπιν της επανεξετάσεως των διαπιστώ-

σεων των αποδείξεων εισαγωγής, έχει διαπιστωθεί εν προκειμένω ότι η παράβαση διεπράχθη στο Βέλγιο κατόπιν της δολίας ή εσφαλμένης συντάξεως του περιεχομένου των φορτωτικών, ή στην Ελβετία κατά την εκ νέου αποστολή.

Επομένως, στην είσπραξη της γεωργικής εισφοράς πρέπει να προβεί το κράτος (Βέλγιο) στο οποίο άρχισε η διενέργεια της μεταφοράς που χαρακτηρίστηκε (ελλείψει της ενδείξεως Τ 1) ως εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση, ή, επικουρικά, το κράτος (Ελβετία) από το οποίο πραγματοποιήθηκε η εκ νέου αποστολή με την αναγραφή, η οποία αποδείχτηκε εσφαλμένη, της ενδείξεως Τ 2 στις φορτωτικές CIM. Κάθε άλλο συμπέρασμα θα αποτελούσε παράβαση του άρθρου 36 του κανονισμού 542/69 περί κοινοτικής διαμετακομίσεως.

Η *ιταλική κυβέρνηση* επισημαίνει σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά της προκειμένης υποθέσεως ότι ένας συμπληρωματικός έλεγχος που διενεργήθηκε δυνάμει του άρθρου 18, παράγραφος 2, του κανονισμού 2891/77 του Συμβουλίου από την Επιτροπή το Μάιο—Ιούνιο του 1978 στο Βέλγιο, αποκάλυψε ότι τρία φορτία βουτυρελαίου 100 000 κιλών το καθένα, που αποτελούσαν μη κοινοτικό εμπόρευμα, απεστάλησαν από το Βέλγιο στην Ελβετία· τα δύο πρώτα φορτία συνοδεύονταν από έγγραφα στα οποία δεν είχε αναγραφεί η ένδειξη Τ 1, ενώ το τρίτο φορτίο συνοδευόταν από έγγραφα για τα οποία δεν ήταν δυνατό να καθοριστεί αν έφεραν την εν λόγω ένδειξη. Ένα τμήμα του εν λόγω εμπορεύματος, δηλαδή 100 000 κιλά από τα δύο πρώτα φορτία και 50 000 κιλά από το τρίτο φορτίο, απεστάλησαν εκ νέου στην Ιταλία με ελβετικές φορτωτικές που έφεραν την ένδειξη Τ 2.

Όσον αφορά το μη κοινοτικό εμπόρευμα που εισήχθη στην Ιταλία, οι οφειλόμενες εισφορές δεν εισπράχθηκαν επειδή η εισαγωγή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του εσωτερικού κοινοτικού καθεστώτος.

Όσον αφορά τα προδικαστικά ερωτήματα, η ιταλική κυβέρνηση είναι της γνώμης ότι πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο ερώτημα.

Σύμφωνα με τον κανονισμό 542/69 και τη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοπονδίας, στην οποία αναφέρεται ο κανονισμός 2812/72, η ρύθμιση περί κοινοτικής διαμετακομίσεως εφαρμόζεται στα εμπορεύματα που διακινούνται, με διέλευση από το ελβετικό έδαφος, μεταξύ δύο σημείων τα οποία βρίσκονται εντός της Κοινότητας, είτε τα εν λόγω εμπορεύματα αποστέλλονται απευθείας με ή χωρίς μεταφόρτωση στην Ελβετία, είτε αποστέλλονται εκ νέου από την Ελβετία, ενδεχομένως μετά τη θέση υπό τελωνειακή αποταμίευση. Η αποστολή εμπορευμάτων από το Βέλγιο προς την Ιταλία υπάγεται συνεπώς στο καθεστώς της κοινοτικής διαμετακομίσεως όταν τα προϊόντα αυτά διασχίζουν το ελβετικό έδαφος, ανεξάρτητα του αν η αποστολή γίνεται απευθείας ή το εμπόρευμα τίθεται σε τελωνειακή αποταμίευση στην Ελβετία για να αποστελεί εκ νέου από εκεί στην Ιταλία.

Το γεγονός ότι η εκ νέου αποστολή από την Ελβετία πραγματοποιείται από τον παραλήπτη του αποστελλόμενου από το Βέλγιο εμπορεύματος δεν αποτελεί σημαντικό στοιχείο, ικανό να διακόψει την κοινοτική διαμετακόμιση, εφόσον η συνέχιση του καθεστώτος της κοινοτικής διαμετακομίσεως εξασφαλίζεται από την τελωνειακή αποταμίευση στην ελεύθερη ζώνη, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 5 της εν λόγω συμφωνίας.

Πράγματι, στην προκειμένη περίπτωση, το εμπόρευμα που απεστάλη από το Βέλγιο

και απεστάλη εκ νέου από την Ελβετία με τελικό προορισμό την Ιταλία παρέμεινε πάντοτε υπό καθεστώς κοινοτικής διαμετακομίσεως, ανεξάρτητα του αν τα συνοδευτικά έγγραφα εκδόθηκαν νομοτύπως ή όχι.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, η ιταλική κυβέρνηση παρατηρεί ότι η Επιτροπή επεσήμανε στις παρατηρήσεις της ότι ο συμπληρωματικός έλεγχος αποκάλυψε ότι κατά την εξαγωγή στην Ελβετία φορτίου τουλάχιστον 200 τόνων βουτερελαίου μη κοινοτικής καταγωγής, το τελωνείο αναχωρήσεως (Lamorteau-Station) δεν ανέγραψε την ένδειξη T 1 στο αντίτυπο αριθ. 3, το οποίο αποτελεί το έγγραφο της κοινοτικής διαμετακομίσεως, των διεθνών φορτωτικών που συνόδευαν το εμπόρευμα. Κατόπιν αυτής της διοικητικής πλάνης, το ελβετικό τελωνείο θεώρησε αυτόματα ότι τα εμπορεύματα εισήχθησαν υπό καθεστώς εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως και ότι για τις ποσότητες που θα αποστέλλονταν εκ νέου στην Ιταλία μπορούσε, σύμφωνα με τη συμφωνία της 23ης Νοεμβρίου 1972, να αναγράψει την ένδειξη T 2 (που εμφαίνει τον κοινοτικό χαρακτήρα των οικείων εμπορευμάτων) στις ελβετικές φορτωτικές.

Το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 304/71 ορίζει ότι για τα εμπορεύματα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 542/69, το τελεωνείο αναχωρήσεως σημειώνει επί του αντιτύπου αριθ. 3 της φορτωτικής ότι τα εμπορεύματα στα οποία αυτή αναφέρεται κυκλοφορούν υπό καθεστώς εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως. Προς το σκοπό αυτό, αναγράφει στο τετραγωνίδιο «περιγραφή του εμπορεύματος», κατά τρόπο εμφανή, την ένδειξη T 1. Η διεθνής φορτωτική που δεν φέρει καμία ένδειξη θεωρείται ως έντυπο T 2.

Όσον αφορά τις ενέργειες για τις οποίες πρόκειται στην παρούσα υπόθεση, είναι βέβαιο ότι, σχετικά με τα δύο πρώτα φορτία των 100 000 κιλών που απεστάλησαν από το Βέλγιο στην Ελβετία, το αντίτυπο αριθ. 3 της φορτωτικής δεν έφερε την ένδειξη T 1. Όσον αφορά την αποστολή του τρίτου φορτίου, δικαιολογούνται ορισμένες αμφιβολίες γιατί το ελβετικό τελωνείο δεν βρήκε τα αντίτυπα αριθ. 3: αλλά όλα επιτρέπουν να θεωρηθεί ότι ούτε τα αντίτυπα αυτά έφεραν την ένδειξη T 1. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι έλειπε η ένδειξη T 1 στα κατατεθέντα έγγραφα, το ελβετικό τελωνείο είχε κάθε λόγο να θεωρήσει ότι το εμπόρευμα κατά την άφιξή του, βρισκόταν υπό καθεστώς εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως και, κατά συνέπεια, να το αποστείλει εκ νέου με την ένδειξη T 2.

Όσον αφορά το τρίτο και το τέταρτο ερώτημα, η ιταλική κυβέρνηση είναι της γνώμης ότι το άρθρο 36 του κανονισμού 542/69 αναθέτει την αρμοδιότητα της εισπράξεως των απαιτητών εισφορών στο κράτος μέλος στο οποίο διεπράχθη η παράβαση ή συνέβη η αντικανονικότητα συναφώς με ενέργεια κοινοτικής διαμετακομίσεως.

Γενικά, το ζήτημα του προσδιορισμού του locus commissi delicti οδήγησε σε αποκλίνουσες λύσεις, δεδομένου ότι ορισμένοι υποστηρίζουν ότι η παράβαση διαπράττεται εκεί όπου τελείται η παράνομη πράξη, ενώ, κατά την άποψη άλλων, η παράβαση διαπράττεται εκεί όπου επέρχεται το γεγονός που είναι αναγκαίο για την τελείωση του αδικήματος (τόπος της τελειώσεως του αδικήματος). Στην πραγματικότητα, φαίνεται ότι η ακριβής λύση εξαρτάται κυρίως από τη διατύπωση του θετικού κανόνα που διέπει κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Όσον αφορά το άρθρο 36 του εν λόγω κανονισμού, φαίνεται ότι ο κανόνας αυτός αναφέρεται στον τόπο τελέσεως της αντικανονικής πράξεως.

Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η παράβαση εν προκειμένω συνίσταται στο γεγονός ότι εισήχθη στην ιταλία εμπόρευμα καταγωγής τρίτων χωρών χωρίς να καταβληθούν οι ισχύουσες εισφορές. Το συμπέρασμα όμως αυτό δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτό. Πριν από την εισαγωγή στην Ιταλία, οι βελγικές αρχές εξέδωσαν διεθνείς φορτωτικές για την εισαγωγή υπό καθεστώς κοινοτικής διαμετακομίσεως, σε ελβετικό ελεύθερο λιμένα, μη κοινοτικού εμπορεύματος στο οποίο είχε αποδοθεί ο κοινοτικός χαρακτήρας. Κατά συνέπεια, λόγω της στάσεως των βελγικών αρχών, το μη κοινοτικής καταγωγής εμπόρευμα ετέθη υπό καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας και έτσι απεστάλη στην Ελβετία, από όπου έπειτα εισήχθη νομοτύπως σε κράτος μέλος χωρίς να καταβληθεί η εισφορά. Κατά συνέπεια, η γέννηση της τελωνειακής οφειλής συντελέστηκε στο Βέλγιο κατά τη στιγμή της θέσεως του εμπορεύματος υπό καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας. Για να είναι νόμιμη η υπαγωγή στο εν λόγω καθεστώς, το εμπόρευμα θα έπρεπε να υποβληθεί σε καταβολή εισφοράς στο Βέλγιο, ενώ εισήχθη νόμιμα στην Ιταλία χωρίς να καταβληθεί εισφορά, εφόσον βρισκόταν σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας.

Η *Επιτροπή* παρατηρεί ότι το πρώτο ερώτημα φαίνεται ότι οφείλεται σε σύγχυση μεταξύ «κοινοτικής διαμετακομίσεως» και «εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως»: ο κανονισμός 542/69 αφορά όλες τις ενέργειες της διαμετακομίσεως, δηλαδή διακινήσεως εμπορευμάτων μεταξύ δύο τόπων που βρίσκονται στην Κοινότητα. Όταν τα οικεία εμπορεύματα είναι κοινοτικά εμπορεύματα, πρόκειται για «εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση»· όταν δεν είναι κοινοτικά εμπορεύματα, πρόκειται για «εξωτερική κοινοτική διαμετακόμιση». Η διέλευση μέσω Ελβετίας δεν μεταβάλλει την κατάσταση, εφόσον οι ενέργειες διαμετακομίσεως εκτυλίχθηκαν εν προκειμένω σύμφωνα με τις διατυπώσεις που προβλέπονται στη συμφωνία που συνήφθη μεταξύ της ΕΟΚ και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με την κοινοτική διαμετακόμιση. Και δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, της ανωτέρω συμφωνίας, η ρύθμιση περί κοινοτικής διαμετακομίσεως εφαρμόζεται στα εμπορεύματα που κυκλοφορούν μεταξύ δύο σημείων τα οποία βρίσκονται εντός της Κοινότητας και διέρχονται δια του ελβετικού εδάφους, είτε αποστέλλονται απευθείας, με ή χωρίς μεταφόρτωση στην Ελβετία, είτε αποστέλλονται εκ νέου από την Ελβετία, ενδεχομένως μετά τη θέση υπό τελωνειακή αποταμίευση.

Πρέπει συνεπώς να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η παράβαση διεπράχθη στο Βέλγιο, όπου, κατά τη στιγμή της αναχωρήσεως, το εμπόρευμα είχε τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία, και όχι στην Ιταλία όπου εισήλθε νομοτύπως το ήδη κοινοτικό εμπόρευμα· κατά συνέπεια, το Βέλγιο έχει την υποχρέωση να προβεί στην είσπραξη των εισφορών (έναντι των επιχειρηματιών του) ως κράτος μέλος στο οποίο διεπράχθη η παράβαση, και το οποίο επομένως οφείλει να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής τα ποσά που αντιστοιχούν στις καταβλητέες εισφορές.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, από τα συμφραζόμενα του άρθρου 7 του κανονισμού 304/71 συνάγεται ότι μία διεθνής φορτωτική που εκδίδεται σε κράτος μέλος ισχύει ως έντυπο εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, εκτός αν το τελωνείο αναχωρήσεως ανέγραψε την ένδειξη T 1. Επί πλέον, η εν λόγω συμφωνία εξουσιοδοτεί τις ελβετικές αρχές να εκδίδουν έντυπα εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως κατόπιν επιδείξεως εντύπου εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως που εκδόθηκε σε κράτος μέλος της Κοινότητας.

Κατά συνέπεια, βάσει διεθνούς φορτωτικής που εκδόθηκε σε κράτος μέλος, η οποία δεν φέρει την ένδειξη T 1 και συνεπώς ισχύει ως έντυπο εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, οι ελβετικές αρχές θα εξέδιδαν, σε περίπτωση εκ νέου αποστολής στο πλαίσιο της απλοποιημένης διαδικασίας που προβλέπεται για τα εμπορεύματα τα οποία διακινούνται σιδηροδρομικώς, νέα διεθνή φορτωτική η οποία επέχει θέση εντύπου εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως. Προς το σκοπό αυτό θα έπρεπε να αναγράψουν στο τετραγωνίδιο 25 τέτοιας φορτωτικής την ένδειξη T 2.

Κατά συνέπεια, στην περίπτωση που η εκδοθείσα στο Βέλγιο διεθνής φορτωτική δεν έφερε την ένδειξη T 1, η ενέργεια των ελβετικών αρχών ήταν νόμιμη. Αν απεναντίας είχε αναγραφεί η ένδειξη αυτή, η ενέργεια ήταν παράνομη.

Το τρίτο ερώτημα αφορά κατά την άποψη της Επιτροπής την ευθύνη που γεννάται λόγω της μεταφοράς εις βάρος χωρών και επιχειρηματιών. Πρέπει να υπομνηστεί:

α) ότι η ευθύνη για την καταβολή τελωνειακής οφειλής γεννάται όχι από τη μεταφορά εμπορευμάτων, έστω και αν η εν λόγω μεταφορά συνοδεύεται από αντικανονικό έντυπο, αλλά από άλλους λόγους που διευκρινίζονται στην οδηγία περί τελωνειακής υποχρεώσεως·

β) ότι ένας επιχειρηματίας είναι δυνατό να υπέχει διοικητική ή ποινική ευθύνη λόγω του ότι χρησιμοποιεί εν γνώσει του έγγραφο ανακριβούς περιεχομένου·

γ) ότι αν το βελγικό τελωνείο αναχωρήσεως δεν ανέγραψε την ένδειξη T 1 στη διεθνή φορτωτική είναι δυνατό να γεννηθεί ευθύνη του Βελγίου, και ότι πράγματι, στα πλαίσια ενέργειας κοινοτικής διαμετακομίσεως, το τελωνείο αναχωρήσεως έχει μεταξύ άλλων το καθήκον να ελέγχει την τελωνειακή κατάσταση των εμπορευμάτων, κατά συνέπεια δε, αν τα εμπορεύματα πρέπει να διακινηθούν στο πλαίσιο της απλοποιημένης διαδικασίας που προβλέπεται για τα εμπορεύματα που μεταφέρονται σιδηροδρομικώς, το τελωνείο αναχωρήσεως, πρέπει να αναγράψει την ένδειξη T 1 στη διεθνή φορτωτική· η άποψη αυτή πάντως μπορεί να είναι αλυσιτελής ως προς τη ληπτέα απόφαση.

Το τελευταίο υποβληθέν ερώτημα βρίσκει εύκολα την απάντησή του εφόσον προσδιοριστεί η εν λόγω παράβαση ή αντικανονικότητα: αυτή συνίσταται στο γεγονός ότι μη κοινοτικά εμπορεύματα διατίθενται προς κατανάλωση χωρίς να έχουν καταβληθεί οι αντικειμενικά απαιτητές εισφορές. Είναι προφανές ότι τέτοια παράβαση ή αντικανονικότητα διεπράχθη στην Ιταλία και ότι η εν λόγω χώρα πρέπει να προβεί στην είσπραξη των εισφορών που δεν καταβλήθηκαν.

III — Προφορική διαδικασία

Κατά τη συνεδρίαση της 29ης Μαΐου 1984, ο προσφεύγων στην κύρια δίκη C. Fioravanti, εκπροσωπούμενος από τον G. Leone, δικηγόρο Μιλάνου, η ιταλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Squillante, επικουρούμενο από τον O. Fiumara, avvocato dello Stato, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον A. Prozzillo, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Ιουλίου 1984.

Σκεπτικό

1 Με διάταξη της 20ής Απριλίου 1983, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 30 Μαΐου 1983, το Corte d'appello της Brescia υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την εφαρμογή της σχετικής με την κοινοτική διαμετακόμιση ρυθμίσεως (ΕΕ ειδ. έκδ., 02/001, σ. 158) (στο εξής η συμφωνία) και ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 542/69 του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1969, περί κοινοτικής διαμετακομίσεως (GU L 77, σ. 1).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στα πλαίσια διαφοράς μεταξύ του εκτελωνιστή Claudio Fioravanti, εφεσείοντος στην κύρια δίκη, και της Διοικήσεως Οικονομικών του ιταλικού κράτους, εφεσίβλητης στην κύρια δίκη.

3 Στη διάταξη παραπομπής, το Corte d'appello εκθέτει ότι ο εφεσείων στην κύρια δίκη επιφορτίσθηκε, υπό την ιδιότητά του ως εκτελωνιστή, με τον εκτελωνισμό τριών φορτίων βουτύρου κοινοτικής καταγωγής και προελεύσεως (Βελγίου). Βάσει των εγγράφων που έλαβε, τα οποία από τυπική άποψη ήταν αυθεντικά και εντάξει, ο Fioravanti υπέβαλε τις σχετικές με το εμπόρευμα οριστικές δηλώσεις εισαγωγής. Το εμπόρευμα λοιπόν εκτελωνίσθηκε με τρεις τελωνειακές αποδείξεις που εξέδωσε το τελωνείο της Cremona, στις γενικές αποθήκες Cariplo όπου είχε αποθηκευθεί.

4 Στη συνέχεια, το ιταλικό τελωνείο διαπίστωσε ότι το εμπόρευμα, προελεύσεως Αυστραλίας, εισήχθη προσωρινά στο Βέλγιο με σκοπό τη μεταποίησή του, έπειτα απεστάλη από το Βέλγιο σε ελβετική επιχείρηση στον ελεύθερο λιμένα της Γενεύης La Praille και κατόπιν απεστάλη και πάλι από τον εν λόγω ελεύθερο λιμένα στην εταιρία Gormec srl στην Cremona και εκτελωνίσθηκε μέσω του εφεσείοντος στην κύρια δίκη.

5 Σύμφωνα πάντοτε με την διάταξη παραπομπής, το ελβετικό τελωνείο ανέγραψε στις διεθνείς φορτωτικές CIM, που εκδόθηκαν για την περαιτέρω αποστολή των εμπορευμάτων, την ένδειξη T 2 που χαρακτηρίζει την εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση, λόγω υποτιθέμενης πλάνης που οφειλόταν, αφενός, στην απώλεια του αντιτύπου αριθ. 3 των φορτωτικών που εκδόθηκαν στο Βέλγιο, στο οποίο θα έπρεπε να είχε αναγραφεί η ένδειξη που υποδηλώνει την κοινοτική ή εξωκοι-

νοτική καταγωγή του μεταφερόμενου εμπορεύματος και, αφετέρου, στη σκέψη ότι σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς, ελλείψει της ενδείξεως Τ 1 που υποδηλώνει την εξωκοινοτική καταγωγή του εμπορεύματος, πρόκειται για εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση.

6 Το ιταλικό τελωνείο υπολόγισε συνεπώς, για τα εν λόγω φορτία προελεύσεως τρίτων χωρών, το οφειλόμενο ως γεωργική εισφορά ποσό κατά τις ημερομηνίες των διαφόρων δελτίων εισαγωγής, το οποίο ανερχόνταν σε 243 400 755 λίρες. Το τελωνείο ζήτησε την καταβολή του ποσού αυτού από την εταιρία Gormec και επικουρικά από τον Fioravanti, ως επικουρικά υπεύθυνο δυνάμει του άρθρου 41 του ιταλικού τελωνειακού νόμου. Επειδή η εταιρία Gormec δεν κατέβαλε το ποσό και οι εκτελεστοί τίτλοι που της κοινοποιήθηκαν δεν απέφεραν αποτέλεσμα, η Διοίκηση Οικονομικών κοινοποίησε στον Fioravanti, στις 17 Μαΐου 1977, διαταγή πληρωμής για το εν λόγω ποσό των 243 400 755 λιρών.

7 Ο εκτελωνιστής άσκησε ανακοπή ενώπιον του Tribunale της Brescia. Προς υπεράσπισή του προέβαλε διάφορους ισχυρισμούς, ιδίως την έλλειψη αρμοδιότητας της Διοικήσεως Οικονομικών που εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής, παρατηρώντας ότι η παράβαση ή οι αντικανονικότητες σχετικά με την εν λόγω κοινοτική διαμετακόμιση διαπράχθηκαν σε άλλο κράτος μέλος της Κοινότητας (Βέλγιο) ή σε κράτος που προσχώρησε σε αυτή για τους σκοπούς που καθορίζονται δυνάμει διεθνούς συμφωνίας (Ελβετία) και ότι, σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού 542/69, «η είσπραξη των ενδεχομένως απαιτητών δασμών και επιβαρύνσεων διενεργείται από το κράτος αυτό».

8 Η Διοίκηση Οικονομικών παρατήρησε ότι η περίπτωση που προβλέπεται στην προβληθείσα διάταξη δεν συντρέχει εν προκειμένω. Υποστηρίζει ότι δεν επρόκειτο για κοινοτική μεταφορά, δηλαδή μεταξύ κρατών μελών μέσω της Ελβετίας, αλλά για μεταφορά με τόπο προελεύσεως τρίτη χώρα, όπως η Ελβετία, δεδομένου ότι η αποστολή του εμπορεύματος από τη Γενεύη στην Cremona, που πραγματοποιήθηκε κατόπιν εντολής προσώπου διαφορετικού από τον αρχικό αποστολέα από το Montzen του Βελγίου και το οποίο ήταν ο παραλήπτης της αποστολής αυτής, ήταν εντελώς ανεξάρτητη της αρχικής αποστολής από το Montzen και ότι κατά συνέπεια δεν συνέτρεχε η ουσιώδης προϋπόθεση για την ύπαρξη κοινοτικής διαμετακομίσεως, δηλαδή η προέλευση του εμπορεύματος από κράτος μέλος της Κοινότητας.

9 Επειδή το επιληφθέν δικαστήριο απέρριψε την ανακοπή του Fioravanti, αυτός άσκησε έφεση. Το επιληφθέν της εφέσεως Corte d'appello της Brescia υπέβαλε

στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

«(1) Λαμβανομένων ιδιαιτέρως υπόψη των άρθρων 1 και 5 της συμφωνίας μεταξύ της ΕΟΚ και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την εφαρμογή της σχετικής με την κοινοτική διαμετακόμιση ρυθμίσεως, η οποία περιλαμβάνεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 2812/72 του Συμβουλίου, καθώς και των άλλων ειδικών διατάξεων της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως, πρέπει να θεωρηθεί ως κοινοτική διαμετακόμιση η μεταφορά εμπορευμάτων τα οποία, αφού απεστάλησαν από το Βέλγιο (τελωνείο του Montzen) σε συγκεκριμένο παραλήπτη στον ελεύθερο λιμένα της Γενεύης La Praille (Ελβετία), απεστάλησαν εκ νέου από το πρόσωπο αυτό, μέσω του τελωνείου του ανωτέρω ελεύθερου λιμένα, σε άλλο παραλήπτη στην πόλη της Cremona (Ιταλία) όπου και εισήχθησαν οριστικά;

(2) Στην περίπτωση αυτή, είναι νόμιμη η έκδοση, εκ μέρους του ελβετικού τελωνείου, διεθνών φορτωτικών CIM οι οποίες περιέχουν μνεία των φορτωτικών που αφορούν την προηγούμενη φάση της μεταφοράς, με την αναγραφή της ενδείξεως T 2 που προορίζεται να χαρακτηρίσει τις εσωτερικές κοινοτικές μεταφορές, ενδείξεως που δικαιολογείται με τον ισχυρισμό (που δεν αποδείχθηκε, δεδομένου ότι υποτίθεται ότι χάθηκε το αντίτυπο αριθ. 3 των εγγράφων αυτών) ότι οι προηγούμενες φορτωτικές δεν περιείχαν καμία ένδειξη και συνεπώς ούτε την ένδειξη T 1, ελλείψει της οποίας η κοινοτική διαμετακόμιση πρέπει να θεωρηθεί ως εσωτερική και όχι εξωτερική, ως αναφερόμενη δηλαδή σε εμπορεύματα μη προερχόμενα από εξωκοινοτικές χώρες;

(3) Αντιστρόφως, δεδομένου ότι τα εμπορεύματα είναι εξωκοινοτικής προελεύσεως (εν προκειμένω προέρχονται από την Αυστραλία) και εισήχθησαν προσωρινά, συνεπώς χωρίς την καταβολή οποιουδήποτε δασμού, στο Βέλγιο, χώρα μέλος της Κοινότητας από την οποία έγινε η εν λόγω μεταφορά, η μεταφορά αυτή, που πραγματοποιήθηκε με έγγραφα τα οποία χαρακτηρίζουν την εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση, συνεπάγεται την ευθύνη της χώρας (και των επιχειρηματιών) από την οποία διενεργήθηκε η αποστολή των εμπορευμάτων (Βέλγιο) ή της χώρας από την οποία πραγματοποιήθηκε η εκ νέου αποστολή τους (Ελβετία) και όχι της χώρας της οριστικής εισαγωγής (Ιταλία), η οποία πραγματοποιήθηκε βάσει εγγράφων τυπικώς εντάξει;

(4) Εφόσον το άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΟΚ) 542/69 προβλέπει ότι "όταν κατά τη διάρκεια ή επ' ευκαιρία κοινοτικής διαμετακομίσεως διαπιστώνεται ότι διεπράχθη παράβαση σε ένα ορισμένο κράτος μέλος, η είσπραξη των ενδεχομένως απαιτητών δασμών και λοιπών επιβαρύσεων διενεργείται από το εν λόγω κράτος μέλος...", στην είσπραξη της γεωργικής εισφοράς από τους οικείους επιχειρηματίες, παρά το ότι εν προκειμένω η διαπίστωση

της παραβάσεως έγινε στην Ιταλία, πρέπει να προβεί το κράτος από το οποίο άρχισε η διενέργεια της μεταφοράς που χαρακτηρίστηκε ως εσωτερική κοινοτική μεταφορά ή εκείνο από το οποίο έγινε η εκ νέου αποστολή των εμπορευμάτων;»

10 Το εθνικό δικαστήριο εκκινεί από την υπόθεση ότι το αντίτυπο αριθ. 3 των φορτωτικών χάθηκε. Πάντως, κατά τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, ο Fioravanti προσκόμισε φωτοαντίγραφα ορισμένων εγγράφων που, κατά τα λεγόμενά του, ήταν τα αντίτυπα αριθ. 3 των εν λόγω φορτωτικών και τα οποία έφεραν την ένδειξη Τ 2. Αν αποδεικνυόταν ότι τα έγγραφα αυτά ήταν οι εκδοθείσες στο Βέλγιο φορτωτικές, θα μπορούσε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι εν λόγω φορτωτικές δεν έφεραν την ένδειξη Τ 1 και συνεπώς τα εμπορεύματα κυκλοφορούσαν υπό καθεστώς εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως. Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να διαπιστώσει αν αυτό συνέβαινε όσον αφορά τα εν λόγω εμπορεύματα ή ορισμένο τμήμα τους.

11 Σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμου 542/69, τα εμπορεύματα που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 9 και 10 της Συνθήκης κυκλοφορούν υπό καθεστώς εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως. Τα εμπορεύματα που πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 9 και 10 της Συνθήκης κυκλοφορούν υπό καθεστώς εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως. Οι διατάξεις αυτές τροποποιήθηκαν με μεταγενέστερους κανονισμούς, ιδίως δε, όσον αφορά τη σιδηροδρομική μεταφορά, με τον κανονισμό 304/71 της Επιτροπής της 11ης Φεβρουαρίου 1971 (GU L 35, σ. 31).

12 Για να διακινηθούν υπό καθεστώς εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, τα εμπορεύματα πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο δηλώσεως που διενεργείται μέσω του εντύπου Τ 1. Για να διακινηθούν υπό καθεστώς εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, τα εμπορεύματα πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο δηλώσεως που διενεργείται μέσω του εντύπου Τ 2. Τα έντυπα των δηλώσεων είναι συναρμοσμένα σε δέσμες που περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα αντίτυπα:

α) το αντίτυπο για το τελωνείο αναχωρήσεως, που φέρει τον αριθμό 1·

β) το αντίτυπο για το τελωνείο προορισμού, που φέρει τον αριθμό 2·

γ) το αντίτυπο αποστολής, που φέρει τον αριθμό 3·

δ) το αντίτυπο για την στατιστική υπηρεσία, που φέρει τον αριθμό 4.

Κάθε αντίτυπο πρέπει να φέρει την ένδειξη Τ 1 όταν πρόκειται για εξωτερική κοινοτική διαμετακόμιση ή την ένδειξη Τ 2 όταν πρόκειται για εσωτερική κοινοτική διαμετακόμιση. Για τα εμπορεύματα που μεταφέρονται σιδηροδρομικώς, τα συνοδευτικά έγγραφα αποκαλούνται «φορτωτικές (CIM)».

Επί του πρώτου ερωτήματος όσον αφορά τη συμφωνία και την έννοια της κοινοτικής διαμετακομίσεως

13 Ο Fioravanti, η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, συμφωνούν να δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο ερώτημα.

14 Αληθεύει ότι δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 542/69, το καθεστώς κοινοτικής διαμετακομίσεως δεν ισχύει για τις μεταφορές εμπορευμάτων που πραγματοποιούνται σιδηροδρομικώς υπό καθεστώς διεθνούς διαμετακομίσεως (σύμβαση TIF), υπό την προϋπόθεση ότι το σημείο εκκινήσεως ή τελικού προορισμού τους βρίσκεται εκτός της Κοινότητας. Για την εφαρμογή της συμφωνίας, ο όρος «Κοινότητα» που περιλαμβάνεται στο άρθρο αυτό αναφέρεται αποκλειστικά στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (άρθρο 2, παράγραφος 2, της συμφωνίας). Δυνάμει πάντως του άρθρου 1 της συμφωνίας, η ρύθμιση περί κοινοτικής διαμετακομίσεως εφαρμόζεται στα εμπορεύματα που διακινούνται μεταξύ δύο σημείων τα οποία βρίσκονται εντός της Κοινότητας, μέσω του ελβετικού εδάφους, και τα οποία αποστέλλονται απευθείας, με ή χωρίς μεταφόρτωση στην Ελβετία, ή αποστέλλονται εκ νέου από την Ελβετία, ενδεχομένως αφού τέθηκαν υπό τελωνειακή αποταμίευση. Το άρθρο 5 της συμφωνίας ορίζει τις προϋποθέσεις εκδόσεως εντύπων Τ 2 ή Τ 2 L για τα εμπορεύματα που αποστέλλονται εκ νέου από την Ελβετία μετά την θέση τους υπό τελωνειακή αποταμίευση.

15 Στο πρώτο ερώτημα πρέπει συνεπώς να δοθεί η απάντηση ότι η διαμετακόμιση εμπορευμάτων που αποστέλλονται από το Βέλγιο σε συγκεκριμένο παραλήπτη στον ελεύθερο λιμένα της Γενεύης La Praille (Ελβετία) και τα οποία αποστέλλονται εκ νέου από το πρόσωπο αυτό μέσω του τελωνείου του ανωτέρω ελεύθερου λιμένα σε άλλο παραλήπτη στην Ιταλία, πρέπει να θεωρηθεί ως κοινοτική διαμετακόμιση.

Επί του δευτέρου ερωτήματος που αφορά την έκδοση των φορτωτικών T 2

16 Με το δεύτερο ερώτημα ερωτάται αν, και ενδεχομένως υπό ποίες προϋποθέσεις, το ελβετικό τελωνείο μπορεί να εκδίδει διεθνείς φορτωτικές CIM με την αναγραφή της ενδείξεως T 2, που προορίζεται να υποδηλώσει τις εσωτερικές κοινοτικές μεταφορές. Πρέπει να υπομνησθεί σχετικά ότι δυνάμει του άρθρου 6 της συμφωνίας, τα αρμόδια ελβετικά τελωνεία είναι εξουσιοδοτημένα να αναλαμβάνουν ιδίως καθήκοντα τελωνείων αναχωρήσεως, διελεύσεως, προορισμού και εγγυήσεως. Υπό την επιφύλαξη ορισμένων ειδικών διατάξεων της συμφωνίας, ένα ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως προβαίνει στην έκδοση εγγράφων T 2 μόνο κατόπιν προσκομίσεως εγγράφων T 2 που εκδόθηκαν σε κράτος μέλος. Τα αρμόδια τελωνεία αναχωρήσεως των κρατών μελών μπορούν να εκδίδουν έγγραφα T 1 ή T 2 που ισχύουν μέχρι το ελβετικό τελωνείο προορισμού.

17 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι όταν το εμπόρευμα που συνοδεύεται από έγγραφα T 2 εκδοθέντα σε κράτος μέλος αποστέλλεται εκ νέου υπό τις συνθήκες στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 5 της συμφωνίας, το ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως είναι εξουσιοδοτημένο να εκδίδει έγγραφα T 2 με προορισμό κράτος μέλος. Όπως εκθέτει η Επιτροπή στις γραπτές παρατηρήσεις της, από τα συμφραζόμενα του άρθρου 7 του κανονισμού 304/71 προκύπτει ότι διεθνής φορτωτική που εκδίδεται σε κράτος μέλος επέχει θέση εγγράφου εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, εκτός αν το τελωνείο αναχωρήσεως ανέγραψε στο τετραγωνίδιο 25 την ένδειξη T 1. Κατά συνέπεια, βάσει διεθνούς φορτωτικής εκδιδόμενης σε κράτος μέλος στην οποία δεν αναγράφεται η ένδειξη T 1 και η οποία συνεπώς ισχύει ως έγγραφο εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, οι ελβετικές αρχές εκδίδουν, σε περίπτωση περαιτέρω αποστολής στα πλαίσια της απλοποιημένης διαδικασίας που προβλέπεται για τα εμπορεύματα που διακινούνται σιδηροδρομικώς, νέα διεθνή φορτωτική που επέχει θέση εγγράφου εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως. Οι αρχές αυτές οφείλουν για το σκοπό αυτό να αναγράφουν στο τετραγωνίδιο 25 τέτοιας φορτωτικής την ένδειξη T 2. Αντίθετα, ελλείψει του αντιτύπου αριθ. 3 της φορτωτικής ή όταν το αντίτυπο αυτό φέρει την ένδειξη T 1, οι ελβετικές αρχές δεν είναι εξουσιοδοτημένες να εκδίδουν φορτωτική που φέρει την ένδειξη T 2.

18 Στο δεύτερο ερώτημα πρέπει συνεπώς να δοθεί η απάντηση ότι όταν τα προερχόμενα από κράτος μέλος εμπορεύματα συνοδεύονται από φορτωτική στην οποία το τελωνείο του κράτους μέλους αποστολής ανέγραψε την ένδειξη T 2 ή στην

οποία δεν έχει αναγραφεί η ένδειξη T 1 στο τετραφωνίδιο 25, το ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως έχει τη δυνατότητα, σε περίπτωση περαιτέρω αποστολής σε άλλο κράτος μέλος, να εκδώσει νέα φορτωτική που φέρει στο τετραγωνίδιο 25 την ένδειξη T 2. Ελλείψει του αντιτύπου αριθ. 3 της φορτωτικής ή όταν το αντίτυπο αυτό φέρει την ένδειξη T 1, το ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως δεν έχει τη δυνατότητα να εκδώσει φορτωτική που φέρει την ένδειξη T 2.

Επί του τρίτου και του τέταρτου ερωτήματος που αφορούν την είσπραξη των δασμών

19 Το άρθρο 36, παράγραφος 1, του κανονισμού 542/69, που ίσχυε κατά τον χρόνο των περιστατικών ως προς τα οποία ανέκυψε η διαφορά, ορίζει τα εξής:

«1. Όταν διαπιστώνεται ότι κατά τη διάρκεια ή επ' ευκαιρία κοινοτικής διαμετακομίσεως διεπράχθη παράβαση ή αντικανονικότητα εντός κράτους μέλους, η είσπραξη των ενδεχομένως απαιτητών δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων διενεργείται από αυτό το κράτος μέλος, σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις του, υπό την επιφύλαξη της ασκήσεως ποινικής διώξεως.»

Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται επίσης στην Ελβετική Συνομοσπονδία δυνάμει της συμφωνίας.

20 Ο Fioravanti υποστηρίζει ότι όταν το εμπόρευμα έφθασε στην Ιταλία, συνοδευόταν από φορτωτικές που έφεραν την ένδειξη T 2. Κατά συνέπεια, ορθά οι ιταλικές τελωνειακές αρχές προέβησαν στον εκτελωνισμό του εμπορεύματος χωρίς την είσπραξη δασμών και γεωργικών εισφορών, δεδομένου ότι καμία παράβαση ή αντικανονικότητα υπό την έννοια του κανονισμού δεν διεπράχθη στην Ιταλία.

21 Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι το άρθρο 36 του ανωτέρω κανονισμού δεν εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση. Υποστηρίζει ότι η θέση σε κυκλοφορία εντός κράτους μέλους μη κοινοτικών εμπορευμάτων που δεν τελούν σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας, καθιστά απαιτητούς τους δασμούς και τις λοιπές επιβαρύνσεις που καταβάλλονται κατά τη θέση τους σε κυκλοφορία. Το γεγονός αυτό συνέβη στην Ιταλία, και εκεί πρέπει να διενεργηθεί η είσπραξη των δασμών και επιβαρύνσεων. Η απλή αναγραφή της ενδείξεως T 2 στις φορτωτικές που συνοδεύουν τα μη κοινοτικά εμπορεύματα δεν συνεπάγεται την είσπραξη κανενός δασμού ή εμπιβαρύνσεως. Για το λόγο αυτό, το άρθρο 36 του κανονισμού δεν εφαρμόζεται.

22 Η άποψη αυτή της Επιτροπής δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Η οικονομία του συστήματος εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως απαιτεί την ύπαρξη διατάξεως που να ρυθμίζει την περίπτωση κατά την οποία, λόγω αντικανονικότητας κατά την εφαρμογή του συστήματος, δεν διενεργήθηκε η είσπραξη των απαιτητών δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων. Η Επιτροπή δεν κατόρθωσε να διευκρινίσει ενώπιον του Δικαστηρίου ποια είναι η φύση των δασμών και επιβαρύνσεων στους οποίους αναφέρεται η εν λόγω διάταξη, που θα ήταν απαιτητοί σε περίπτωση παραβάσεως ή αντικανονικότητας, αν δεν πρόκειται για δασμούς και επιβαρύνσεις κατά τη θέση σε κυκλοφορία ή κατά την εξαγωγή. Πρέπει συνεπώς να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το άρθρο 36 του κανονισμού αναφέρεται σε παράβαση ή αντικανονικότητα διαπραχθείσα επ' ευκαιρία κοινοτικής διαμετακομίσεως, η οποία προκάλεσε τη μη είσπραξη των δασμών και των λοιπών επιβαρύνσεων που έπρεπε να εισπραχθούν.

23 Στο τρίτο και τέταρτο ερώτημα πρέπει συνεπώς να δοθεί η απάντηση ότι όταν λόγω παραβάσεως ή αντικανονικότητας που διεπράχθη επ' ευκαιρία κοινοτικής διαμετακομίσως δεν εισπράχθηκαν οι δασμοί και οι λοιπές απαιτητές επιβαρύνσεις, η είσπραξη αυτών των δασμών και επιβαρύνσεων διενεργείται από το κράτος μέλος στο οποίο διεπράχθη η παράβαση ή η αντικανονικότητα, σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις του.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Corte d'appello της Brescia με Διάταξη της 20ής Απριλίου 1983, αποφαίνεται:

1) **Η διαμετακόμιση εμπορευμάτων που αποστέλλονται από το Βέλγιο σε συγκεκριμένο παραλήπτη στον ελεύθερο λιμένα της Γενεύης La Praille (Ελβετία) και τα οποία αποστέλλονται εκ νέου από το πρόσωπο αυτό, μέσω**

του τελωνείου του ανωτέρω ελεύθερου λιμένα, σε άλλο παραλήπτη στην Ιταλία, πρέπει να θεωρηθεί ως κοινοτική διαμετακόμιση.

2) Όταν τα προερχόμενα από κράτος μέλος εμπορεύματα συνοδεύονται από φορτωτική στην οποία το τελωνείο του κράτους μέλους αποστολής ανέγραψε την ένδειξη T 2 ή στην οποία δεν έχει αναγραφεί η ένδειξη T 1 στο τετραγωνίδιο 25, το ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως έχει τη δυνατότητα, σε περίπτωση περαιτέρω αποστολής σε άλλο κράτος μέλος, να εκδώσει νέα φορτωτική που φέρει στο τετραγωνίδιο 25 την ένδειξη T 2. Ελλείψει του αντιτύπου αριθ. 3 της φορτωτικής ή όταν το εν λόγω αντίτυπο φέρει την ένδειξη T 1, το ελβετικό τελωνείο αναχωρήσεως δεν έχει τη δυνατότητα να εκδώσει φορτωτική που φέρει την ένδειξη T 2.

3) Όταν λόγω παραβάσεως ή αντικανονικότητας που διεπράχθη επ' ευκαιρία κοινοτικής διαμετακομίσεως δεν εισπράχθηκαν οι δασμοί και οι λοιπές απαιτητές επιβαρύνσεις, η είσπραξη αυτών των δασμών και επιβαρύνσεων διενεργείται από το κράτος μέλος στο οποίο διεπράχθη η παράβαση ή η αντικανονικότητα, σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις του.

Bosco Pescatore

O'Keeffe Koopmans Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 27 Νοεμβρίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

D. Louterman
Υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του τέταρτου τμήματος

G. Bosco